ZAKON O OSIGURANjU IMOVINE I LICA
("Sl. list SRBiH", br. 21/1977)

ZAKON O OSIGURANjU IMOVINE I LICA
("Sl. list SRBiH", br. 21/1977)

I - OPŠTE ODREDBE

Član 1

Osiguranje imovine i lica vrši se u skladu sa odredbama Zakona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica "Službeni list SFRJ", broj 24/76 (u daljem tekstu: Savezni zakon) i odredbama ovog zakona.

Član 2

Osiguranje imovine i lica vrši se u cilju ekonomske zaštite imovine i lica od rizika odnosno šteta i otklanjanja ili smanjenja nepovoljnog dejstva uzroka koji mogu izazvati štetu.

Član 3

Osiguranje imovine i lica ostvaruje se udruživanjem sredstava, na načelima uzajamnosti i solidarnosti, u zajednici osiguranja imovine i lica.

Član 4

Cilj osiguranja se ostvaruje isplatom naknada štete ili ugovorenih iznosa kad nastane osigurani slučaj i finansiranjem mjera za otklanjanje ili smanjenje nepovoljnog dejstva uzroka koji mogu da izazovu štetu.

Član 5

Osiguranje imovine i lica je dobrovoljno.

Obavezno je osiguranje putnika u javnom prevozu, korisnika odnosno vlasnika motornih vozila i korisnika odnosno vlasnika vazduhoplova.

Član 6

Radnici u udruženom radu imaju pravo i obavezu da osiguravaju društvena sredstva pod uslovima i na način utvrđen samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja, u skladu sa zakonom.

U okviru mjera zaštite društvene imovine organizacije udruženog rada i drugi korisnici društvenih sredstava, kao dobri privrednici, svojini opštim aktima utvrđuju koju će imovinu i od kojih vrsta rizika osigurati.

Obim i način zaštite društvenih sredstava putem osiguranja uređuju se samoupravnim opštim aktom korisnika društvenih sredstava.

Član 7

Osiguranje imovine i lica vrši se po jedinstvenim uslovima osiguranja i jedinstvenim tarifama za pojedine vrste osiguranja.

II - OSNIVANjE ZAJEDNICE OSIGURANjA

Član 8

Zajednicu osiguranja imovine i lica (u daljem tekstu: zajednica osiguranja) mogu osnovati organizacije udruženog rada, samoupravne interesne zajednice, društveno-političke zajednice i druga društvena pravna lica, i u njoj, zajedno sa drugim licima na načelima uzajamnosti i solidarnosti, udruživati sredstva radi ostvarivanja ciljeva iz člana 2. ovog zakona.

Zajednica osiguranja osniva se samoupravnim sporazumom.

Član 9

Zajednica osiguranja može se osnovati ako su za njeno osnivanje i poslovanje obezbijeđena sredstva za rezerve sigurnosti u skladu sa Saveznim zakonom.

Član 10

Zajednica osiguranja može se osnovati radi osiguranja imovine i lica od istovrsnih ili srodnih vrsta rizika, odnosno šteta ili radi osiguranja

imovine i lica od više različitih vrsta rizika, odnosno šteta.

U zajednici osiguranja od više razlčitih vrsta rizika odnosno šteta obrazuju se posebne zajednice rizika za istovrsne ili srodne vrste rizika odnosno šteta sa posebnim fondovima osiguranja za te štete.

Samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja utvrđuju se istovrsne ili srodne vrste rizika, odnosno šteta za koje se obrazuju zajednice rizika i posebni fondovi osiguranja za te štete.

Član 11

Samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja mogu se obrazovati poslovne jedinice zajednice osiguranja.

Poslovna jedinica se može obrazovati za obavljanje pojedinih vrsta poslova osiguranja ili za obavljanje poslova osiguranja na određenom području.

Ovlašćenja, prava, obaveze i odgovornosti poslovne jedinice i poslovi koje one obavljaju utvrđuju se statutom zajednice osiguranja u skladu sa samoupravnim sporazumom iz stava 1. ovog člana.

Član 12

Zajednica osiguranja smatra se osnovanom kada se konstituiše.

Zajednica osiguranja konstituiše se donošenjem statuta i izborom organa upravljanja zajednice.

Član 13

Statut zajednice osiguranja mora biti u skladu sa samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja.

Statut zajednice rizika mora biti u skladu sa samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja i statutom zajednice osiguranja.

III - UPRAVLjANjE ZAJEDNICOM OSIGURANjA I ZAJEDNICOM RIZIKA, IZVRŠNI ORGANI, POSLOVODNI ORGANI I SAMOUPRAVNA RADNIČKA KONTROLA

Član 14

Zajednicom osiguranja, odnosno zajednicom rizika upravljaju, ostvarujući načela delegatskog sistema, osnovne organizacije

udruženog rada i druga društvena pravna lica koji udružuju sredstva u tim zajednicama - osiguranici.

U upravljanju zajednicom osiguranja, odnosno zajednicom rizika učestvuju i građani i građanska pravna lica - osiguranici i u njima ostvaruju druga prava, u skladu sa statutom zajednice osiguranja i zakonom.

Statutom zajednice osiguranja određuje se način izbora delegata građana i građanskih pravnih lica - osiguranika, vodeći računa da broj delegata osigura nika društvenih pravnih lica u zajednici rizika predstavlja većinu ukupnog broja delegata.

Član 15

Organ upravljanja zajednicom osiguranja, odnosno zajednicom rizika je skupština.

Skupštinu zajednice osiguranja čine delegati koje biraju skupštine zajednica rizika.

Skupštinu zajednice rizika čine delegati koje bira ju osiguranici na način utvrđen samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja i statutom zajednice osiguranja.

Sastav skupštine, način izbora delegata i struktura skupštine, kao i njen djelokrug, utvrđuju se samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja i statutom, u skladu sa zakonom.

Samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja mogu se utvrditi i drugi oblici ostvarivanja samoupravljanja i način ostvarivanja samoupravnih prava osiguranika u okviru zajednice rizika osiguranja.

Član 16

Mandat delegata u skupštini zajednice osiguranja odnosno skupštini zajednice rizika traje do isteka njegovog mandata u delegaciji iz koje je delegiran.

Niko ne može biti biran više od dva puta uzastopno za člana iste delegacije, odnosno delegata skupštine.

Član 17

Prava, dužnosti i odgovornosti članova, delegacije i delegata u skupštini zajednice osiguranja, odnosno zajednice rizika uređuju se samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja i statutom zajednice osiguranja, odnosno zajednice rizika.

Član 18

Mandat delegata u skupštini zajednice osiguranja, odnosno zajednice rizika prestaje i prije isteka roka iz prethodnog člana u slijedećim slučajevima:

a) ako delegat podnese ostavku;

b) ako delegat bude opozvan ili

c) ako osnovna organizacija Udruženog, rada ili drugo društveno pravno lice dnosno građansko pravno lice ili građanin prestane biti osiguranik te zajednice osiguranja ili zajednice rizika.

Član 19

Određene izvrljne funkcije u zajednici osiguranja, odnosno zajednici rizika mogu se statutom zajednice povjeriti izvrljnim organima skupštine zajednice. Izvrljni organ bira skupština zajednice. Sastav, djelokrug, prava, obaveze i odgovornosti izvršnog organa uređuju se statutom zajednice.

Član 20

U zajednici osiguranja odnosno zajednici rizika po stoji poslovodni organ.

Poslovodni organ može biti inokosni ili kolegijalni.

Samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja i statutom zajednice osiguranja, odnosno statutom zajednice rizika uređuje se da li će poslovodni organ biti inokosni ili kolegijalni.

Član 21

Osiguranici koji udružuju sredstva u zajednicu osiguranja ostvaruju samoupravnu kontrolu neposredno, preko organa upravljanja ili preko posebnih organa, organa samoupravne radničke kontrole u zajednici osiguranja i zajednici rizika.

Mandat članova organa samoupravne radničke kontrole traje koliko i mandat članova skupštine zajednice osiguranja odnosno zajednice rizika.

Prava, dužnosti i odgovornosti u vršenju samoupravne radničke kontrole, kao i način izbora, sastav i broj članova organa samoupravne radničke kontrole uređuju se samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja, statutom i drugim samoupravnim opštim aktom, u skladu sa zakonom.

Član 22

Organ samoupravne radničke kontrole vrši naročito kontrolu sprovođenja samoupravnog sporazuma o osnivanju zajednice osiguranja, statuta i drugih opštih akata u zajednici osiguranja, a pa potrebi vrši i druge poslove utvrđene samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja i statutom u skladu sa zakonom.

O svom radu organ samoupravne radničke kontrole podnosi izvještaj skupštini zajednice osiguranja najmanje jedanput godišnje.

IV - RADNA ZAJEDNICA ZAJEDNICE OSIGURANjA

Član 23

Radnici u zajednici osiguranja obrazuju radnu zajednicu u skladu sa samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja.

Međusobna prava, obaveze i odgovornosti radnika radne zajednice i zajednice osiguranja uređuju se samoupravnim sporazumom.

Radnici u radnoj zajednici uređuju međusobna prava, obaveze i odgovornosti u radu samoupravnim opštim aktom kojim se uređuju međusobni odnosi u udruženom radu, u skladu sa samoupravnim sporazumom iz prethodnog stava.

Radnici u radnoj zajednici vrše samoupravnu kontrolu neposredno, preko organa upravljanja i preko posebnog organa samoupravne radničke kontrole.

V - ZASNIVANjE ODNOSA OSIGURANjA

Član 24

Osiguranje imovine i lica zasniva se ugovorom o osiguranju zaključenim između zajednice osiguranja, odnosno zajednice rizika i osiguranika.

Ugovorom iz prethodnog stava utvrđuju se prava i obaveze između osiguranika i zajednice osiguranja, odnosno zajednice rizika.

O zaključenom ugovoru o osiguranju, zajednica osiguranja odnosno zajednica rizika izdaje polisu osiguranja ili drugu ispravu (list o pokriću rizika i sl.).

Član 25

Sastavni dijelovi ugovora o osiguranju su uslovi osiguranja i tarifa premija osiguranja.

Uslovi osiguranja sadrže naročito: predmet osiguranja, vrste rizika, odnosno šteta od kojih se može osigurati, odredbe o premiji osiguranja, prava i obaveze osiguranika i zajednice osiguranja, odnosno zajednice rizika, način i postupak procjenjivanja i utvrđivanja šteta, utvrđivanje visine odštete odnosno naknade, početak i prestanak važenja ugovora o osiguranju.

Uslove osiguranja donosi skupština zajednice rizika u skladu sa opštim načelima o uslovima osiguranja koja utvrđuje skupština zajednice osiguranja.

Tarifom premija osiguranja utvrđuje se premija osiguranja.

VI - POSLOVANjE ZAJEDNICE OSIGURANjA

Član 26

Zajednica osiguranja, odnosno zajednica rizika dužna je da svoje poslovanje organizuje na načelima uzajamnosti i solidarnosti saglasno ekonomskim načelima osiguranja, tako da trajno obezbjeđuje izvršenje oba veza po osnovu osiguranja.

Član 27

Sredstva jedne zajednice rizika ne mogu se bez saglasnosti te zajednice upotrijebiti za izvrljavanje o baveza drugih zajednica rizika.

Sredstva osiguranja života ne mogu se upotrijebiti za izvrljavanje obaveza drugih zajednica rizika, odnosno iz drugih osiguranja.

VII - SREDSTVA OSIGURANjA

Član 28

Sredstva osiguranja u zajednici osiguranja, odnosno u zajednici rizika obrazuju se iz sredstava osiguranika (premije osiguranja) i drugih prihoda.

Premija osiguranja sadrži tehničku (premiju, sredstva za fondove preventive, sredstva koja, na osnovu samoupravnog sporazuma zaključenog između zajednice, osiguranja i njene radne zajednice, radna zajednica unosi u svoj ukupan prihod i sredstva za, nabavku sredstava rada kojima upravlja zajednica osiguranja.

Član 29

U zajednici osiguranja, odnosno zajednici rizika postoje rezerve sigurnosti, matematičke rezerve osiguranja života i fondovi preventive.

Rezerve sigurnosti, matematička rezerva osiguranja života i fondovi preventive obrazuju se i koriste u skladu sa Saveznim zakonom.

VIII - PRESTANAK RADA ZAJEDNICE OSIGURANjA

Član 30

Ako zajednica osiguranja ili zajednica rizika u toku poslovanja prestane da ispunjava uslove iz člana 12. Saveznog zakona skupština zajednice osiguranja, odnosno skupština zajednice rizika dužna je da pred uzme mjere sanacije.

Ako se mjerama sanacije ne obezbijede sredstva za pokriće obaveze iz osiguranja i sredstva za rezerve sigurnosti u iznosu određenom na osnovu člana 12. Saveznog zakona, zajednica prestaje sa radom i nad njom se sprovodi stežaj. U stečajnom postupku izuzimaju se sredstva, prava i obaveze iz osiguranja života i obrazuje posebna stečajna masa.

Zajednica osiguranja, odnosno zajednica rizika može da prestane sa radom i na osnovu samoupravnog sporazuma o osnivanju zajednice osiguranja. U tom slučaju sprovodi se postupak redovne likvidacije.

Sredstva koja ostanu po završetku redovne likvidacije rasporediće se na osiguranike zajednice osiguranja, odnosno zajednice rizika, saglasno mjerilima utvrđenim samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja.

IX - ZAJEDNICA REOSIGURANjA

Član 31

Dvije ili više zajednica osiguranja i zajednice rizika u njihovom sastavu, mogu samoupravnim sporazumom osnovati zajednicu reosiguranja u skladu sa Saveznim zakonom.

Član 32

Na zajednicu reosiguranja shodno se primjenjuju i odredbe ovog zakona koje se odnose na zajednicu osiguranja.

X - UDRUŽIVANjE ZAJEDNICE OSIGURANjA SA DRUGIM ZAJEDNICAMA OSIGURANjA I ZAJEDNICAMA REOSIGURANjA

Član 33

Zajednica osiguranja i zajednica reosiguranja mogu samoupravnim sporazumom, a u skladu sa Sa veznim, zakonom, osnovati udruženje radi vršenja poslova od zajedničkog interesa, unapređivanja rada i poslovanja, usklađivanja posebnih interesa sa zajedničkim interesima i radi razmatranja i rješavanja drugih pitanja.

XI - OBAVEZNA OSIGURANjA U SAOBRAĆAJU

Član 34

Po zakonu obavezno se osiguravaju:

1. putnici u javnom prevozu - od posljedica nesrećnog slučaja;

2. korisnici, odnosno vlasnici motornih vozila od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima;

3. korisnici, odnosno vlasnici vazduhoplova - od odgovornosti za štete prčinjene trećim licima.

Član 35

O obaveznom osiguranju iz prethodnog člana zaključuje se ugovor između lica koje je dužno da po ovom zakonu zaključi obavezno

osiguranje i zajednice osiguranja, odnosno zajednice rizika.

Ugovor o obaveznom osiguranju iz prethodnog stava mora da se zaključi prije nego što prevozno sredstvo počne da se koristi, odnosno prije nego što se stavi u saobraćaj.

Član 36

Uslove obaveznog osiguranja u saobraćaju donosi skupština zajednice rizika osiguranja u saobraćaju u skladu sa opštim načelima o uslovima osiguranja ko ja utvrđuje skupština zajednice osiguranja.

Tarifa premija obaveznog osiguranja u saobraćaju donosi organ određen samoupravnim sporazumom o osnivanju zajednice osiguranja.

Član 37

Prije podnošenja sudu tužbe za naknadu štete oštećeno lice je dužno da se sa svojim zahtjevom obrati zajednici osiguranja.

Zajednica osiguranja je dužna da naknadu iz osiguranja isplati u roku od 15 dana od dana pribavljanja dokumentacije potrebne za utvrđivanje osnova i visine naknade.

Ako zahtjev za naknadu ne bude usvojen ili po njemu zajednica osiguranja ne donese odluku u roku od 30 dana od njegovog podnošenja, oštećeno lice može kod nadležnog suda podnijeti tužbu za naknadu štete, ako je postignut sporazum samo u pogledu dijela zahtjeva, oštećeno lice može tužbu podnijeti u pogledu ostatka zahtjeva.

Dok traje postupak iz prethodnog stava ne teče zastarjelost prava na naknadu štete.

Član 38

U slučajevima u kojima prema Saveznom zakonu zajednica osiguranja odnosno zajednica rizika ima pravo na regres, regres, pored iznosa isplaćene osigurane sume odnosno naknade, obuhvata i nužne troškove učinjene u vezi sa izmirenjem nastale oba veze.

1. Osiguranje putnika u javnom prevozu od posljedica nesrećnog slučaja

Član 39

Korisnici odnosno vlasnici prevoznih sredstava registrovani za vršenje javnog prevoza putnika dužni su da osiguraju putnike od posljedica nesrećnog slučaja na iznose predviđene propisom donesenim na osnovu člana 48. Saveznog zakona.

Organizacija udruženog rada i druga društvena pravna lica dužni su, u smislu prethodnog stava, da osiguraju svoje radnike koje prevoze od mjesta stanovanja, do mjesta rada i obratno, kao i druga lica koja prevoze u vezi sa vršenjem svoje djelatnosti i to:

1. putnike - koje organizacija udruženog rada za aerodromske usluge i druge organizacije udruženog rada prevoze do aerodroma, pristaništa, stanice i sl. i obratno,

2. turiste i druga lica - koja prevoze turističke, ugostiteljske i druge organizacije udruženog rada.

Član 40

Pod korisnicima odnosno vlasnicima prevoznih sredstava registrovahih za vršenje javnog prevoza putnika, koji su dužni da osiguraju putnike od posljedica nesretnog slučaja, podrazumijevaju se i korisnici, odnosno, vlasnici taksi vozila.

Obavezi osiguranja od posljedica nesrećnog slučaja podliježu i organizacije udruženog rada i druga društvena pravna lica koja prevoze svoje radnike na odmor i rekreaciju.

Član 41

Putnicima, u smislu ovog zakona smatraju se: lica koja se radi putovanja nalaze u jednom od sredstava određenih za vršenje prevoza, bez obzira na to da li imaju voznu kartu ili ne kao i lica koja se nalaze u krugu stanice, pristaništa aerodroma ili u neposrednoj blizini prevoznog sredstva prije ukrcavanja odnosno poslije iskrcavanja, za koja se dokaže da su imala namjeru da putuju odgovarajućim prevoznim sredstvima, odnosno da su njima putovala, osim lica zaposlenih na odnosnom prevoznom sredstvu.

Putnicima se smatraju i lica koja imaju pravo na besplatnu vožnju.

Član 42

Ako putnika zadesi nesrećni slučaj za koji je osiguran, zajednica osiguranja je dužna da korisniku isplati ugovorenu osiguranu sumu za slučaj smrti putnika, odnosno trajnog gubitka opšte radne sposobnosti i naknadu izgubljene zarade i stvarnih nužnih troškova liječenja u skladu sa Saveznim zakonom.

Naknada izgubljene zarade i naknade stvarnih nužnih troškova liječenja putnika isplaćuje se korisniku nezavisno od isplate osigurane sume za slučaj smrti, odnosno za slučaj trajnog gubitka opšte radne sposobnosti putnika.

Obaveza zajednice osiguranja za isplatu naknade izgubljene zarade i naknade stvarnih nužnih troškova liječenja prestaje danom završetka liječenja iz stava. 1. ovog člana.

Troškovima liječenja, u smislu prethodnih stavova, smatraju se samo oni troškovi koje snosi osiguranik.

Član 43

Ako se ugovor o osiguranju putnika ne zaključi, a nesrećni slučaj, nastane na teritoriji Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Republika), isplatu osigurane sume odnosno naknade, u skladu sa Saveznim zakonom, izvršiće zajednica osiguranja koja ima sjedište na teritoriji Republike.

Ako na teritoriji Republike više zajednica osiguranja imaju svoje sjedište, osiguranu sumu odnosno naknadu, u slučaju iz prethodnog stava, isplatiće zajedinica osiguranja kojoj se oštećeno lice obrati sa zahtjevom.

Svoje međusobne odnose, u slučaju iz prethodnog stava, zajednice osiguranja sporazumno će bliže urediti.

2. Osiguranje korisnika, odnosno vlasnika motornih vozila od odgovornosti za štete prčinjene trećim licima.

Član 44

Obavezi osiguranja od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima podliježu korisnici odnosno vlasnici motornih vozila određeni Saveznim zakonom.

Član 45

Ne smatraju se trećim licima i nemaju pravo na naknadu štete:

1)lica čija je odgovornost za štetu pokrivena oba veznim osiguranjem od odgovornosti (korisnik, vlasnik, suvlasnik, držalac i ovlašćeni vozač) i neovlašćeni vozač motornog vozila;

2) bračni drug lica iz prethodne tačke ako u vrijeme nastanka nepovoljnog događaja kojim je prouzrokovao štetu između njih postoji zajednica života;

3) djeca (bračna, vanbračna, usvojena, pastorčad), roditelji, braća i sestre i drugi srodnici (po krvnom srodstvu ili tazbini) lica iz tačke 1. ovog člana o trećeg stepena, ako u vrijeme nastanka nepovoljnog događaja koji je prouzrokovao štetu, žive u zajedničkom domaćinstvu s licem iz tačke 1. ovog člana ili ako ih to lice izdržava.

Član 46

Neovlašćenim vozačem, u smislu prethodnog člana, smatra se: lice bez vozačke dozvole, odnosno bez odgovarajuće vozačke dozvole, lice koje bez znanja i odobrenja vlasnika odnosno korisnika upotrijebi motorno vozilo ili lice koje je na drugi protivpravan način došlo do motornog vozila.

Član 47

Štetu prouzrokovanu motornim vozilom čiji korisnik odnosno vlasnik nije zaključio ugovor o osiguranju od odgovornosti, kao i štetu prouzrokovanu ne poznatim motornim vozilom, naknađuje i isplaćuje zajednica osiguranja čije je sjedište na teritoriji Republike, a te štete snose sve zajednice osiguranja koje vrše osiguranje od odgovornosti motornih vozila registrovanih u Republici na čijoj teritoriji je šteta nastala, srazmjerno premiji ostvarenoj osiguranjem tih vozila.

Ako na teritoriji Republike više zajednica osiguranja imaju svoje sjedište, štetu prouzrokovanu, motornim vozilom čiji vlasnik odnosno korisnik nije zaključio ugovor o osiguranju od odgovornosti, kao i štetu prouzrokovanu nepoznatim motornim vozilom naknađuje i isplaćuje, na način i pod uslovima predviđenim Saveznim zakonom, zajednica osiguranja ko joj se oštećeno lice obrati.

Član 48

Organi unutrašnjih poslova i drugi organ koji su izvršili uviđaj ili vode postupak po saobraćajnim nezgodama dužni su da zajednici osiguranja, na njen zahtjev, daju obavještenja i dostave odgovarajuće dokumente od značaja za utvđivanje odgovornosti i visine štete po osnovu osiguranja.

XII - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 49

Postojeća zajednica osiguranja i njena radna zajednica dužne su da svoju organizaciju usklade i sa odredbama ovog zakona najkasnije u roku od šest mjeseci od njegovog stupanja na snagu.

Član 50

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRBiH".